

URFA VE YÖRESİNDE YETİŞMİŞ OLAN BAZI BİLİM ADAMLARI

Necati AVCI

Osmangazi Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Eskişehir

ÖZET

Urfa ve bölgesindeki Harran, Suruç, Birecik v.s. gibi şehir ve kasabalar, çeşitli alanlarda bilim dünyasına hizmet eden pek çok bilim adamı yetiştirmiştir. şehrin milattan önce, çok eski tarihlere dayanan geçmişi ve üzerinde barındırdığı kültürler, bu bölgeyi, bilim, ticaret ve kültür yönünden zenginleştirmiş; İslamî dönemlerde de kalkınmaya damgasını vurmuştur. Bölge; Hermetikler, Sümerler, Hititler, Asurlular zamanında önemli yer tutmuştur. İslamî dönemde ise; yönetime geçen Emevîler zamanında bir ara İslam başkenti olmuş, Abbâsîlerin başlangıcında, İslâmî bilimler yönünden en parlak dönemlerini yaşamıştır. Bu tarihlerden sonra çarpışmalara sahne olan bölge, barındırdığı bilim adamlarının ayrılmalarıyla, bu değerini bir daha da geri alamamıştır.

Bölgede, zamanla tıba, astronomide, matematik, felsefe, mantık, tarih, tefsir, hadis, fıkıh ve edebiyat sahalarında, pek çok bilim adamı yetişmiştir. Bu bilim adamları, o zamanlar üç kıtaya ve İslam dünyasının her tarafına yayılmış ve birikimlerini de oralara götürmüşlerdir. Bunun tersi de olmuş ve pek çok bölgeden tahsil için buraya gelmişlerdir.

Bölgede; tıb, matematik, geometri, hendese, astronomi, fizik, felsefe ve insan bilimlerinde; Sabit b. Kurra, Câbir b. Sinan el-Battânî, Sinan b. Sâbit b. Kurra, bunun oğlu Sâbit b. Sinan b. Kurra, Sâbit b. İbrahim b. Zehrun, Ebu İshak İbrahim, Harranlı İbn Vasîf, Yunus el-Harranî, Hilal b. İbrahim es-Sâbi', Hilal b. Muhassin es-Sâbi' ve bunun oğlu Ğarsunni'me b. Hilal gibi âlimler yetişmiştir. Tefsir, hadis, fıkıh, tarih ve edebiyat gibi İslam bilimlerinde ise; Harranlı İbn Cebebe, Fityan b. Meyyâh es-Sülemî el-Harranî, Muhammed b. Ali b. Sadaka, Ebu

Senâ' Hammad b. Hibetullah el-Harranî, Hamza b. Ali b. Kubaytî, Ebu Muhammed b. Ye'îş el-Harranî, Ebu Muhammed Abdulkadir er-Ruhâvî, Ebu Fazl Yusuf es-Sekâkinî, Fahrüddin Muhammed b. Hıdır b. Teymiyye el-Harranî, Yakub b. Sâbir b. Berekat el-Mıncenîkî, Nasîhüddin Abdulkadir b. Seleme el-Harranî, Seyfüddin Abdulganî b. Fahrüddin Muhammed b. Teymiyye, Necmüddin Ebu Berekât Abdusselam b. Teymiyye, Abdulkadir b. Abdulganî b. Teymiyye, Ebu Mehâsin Abdulhalim b. Abdusselam b. Teymiyye, şerefüddin Abdullah b. Abdulhalim b. Teymiyye, şeyhulislam Takîyüddin Ebu Abbas b. Abdulhalim b. Teymiyye el-Harranî, Hayat b. Kays b. Reccal b. Sultan el-Ansarî, Hayat b. Kays b. Abdulaziz el-Harranî gibi büyük İslam alimleri yetişmiştir.

Anahtar Kelimeler

Urfa, Yöre, Tarih, Bilim, Bilim adamları